

Zapalenie uchyłków okrężnicy

Karolina Zbroja

Uchyłki okrężnicy - definicja

- Uchyłek okrężnicy (rzekomy) – uwypuklenie się błony śluzowej i podśluzowej okrężnicy poprzez okrężną warstwę mięśniową na zewnątrz światła przewodu pokarmowego w miejscu wnikania naczyń krwionośnych

Choroba uchyłkowa okrężnicy - epidemiologia

- Należy do najczęstszych schorzeń przewodu pokarmowego – ponad 60% populacji >70 rż.
- Częstość ich występowania wzrasta z wiekiem
- Najczęściej przebiega bezobjawowo = **uchyłkowatość**
 - Wykrywane są przypadkowo podczas wykonywania badań przewodu pokarmowego z innych przyczyn

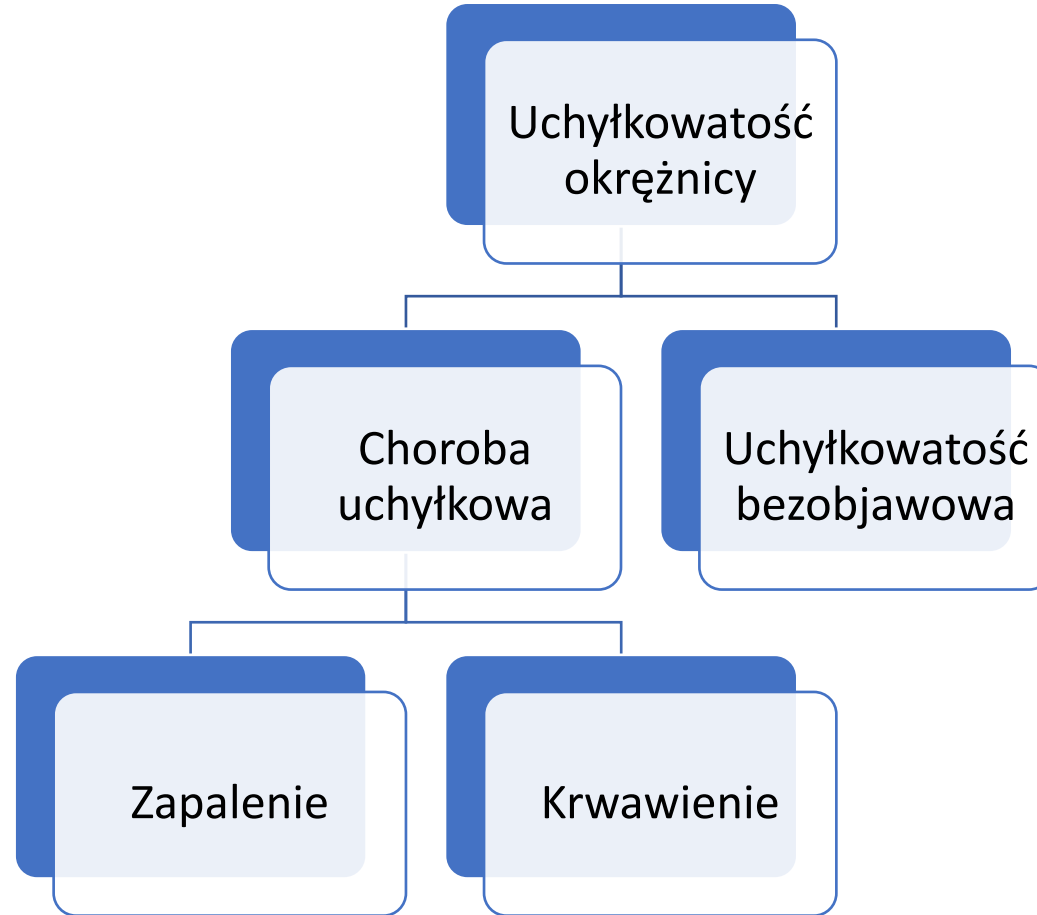
Choroba uchyłkowa okrężnicy - lokalizacja

- Najczęstsza lokalizacja: okrężnica esowata

Choroba uchyłkowa okrężnicy - przyczyny

- Dieta uboga w błonnik
- Siedzący tryb życia
- Otyłość
- Wiek (postępujące osłabienie tkanki łącznej)

Choroba uchyłkowa okrężnicy - podział

Choroba uchyłkowa okrężnicy - objawy

- Dolegliwości bólowe w podbrzuszu i nad lewym talerzem biodrowym
- Zmiana rytmu wypróżnień
- Naglące parcie na stolec
- Krwawienie z odbytnicy

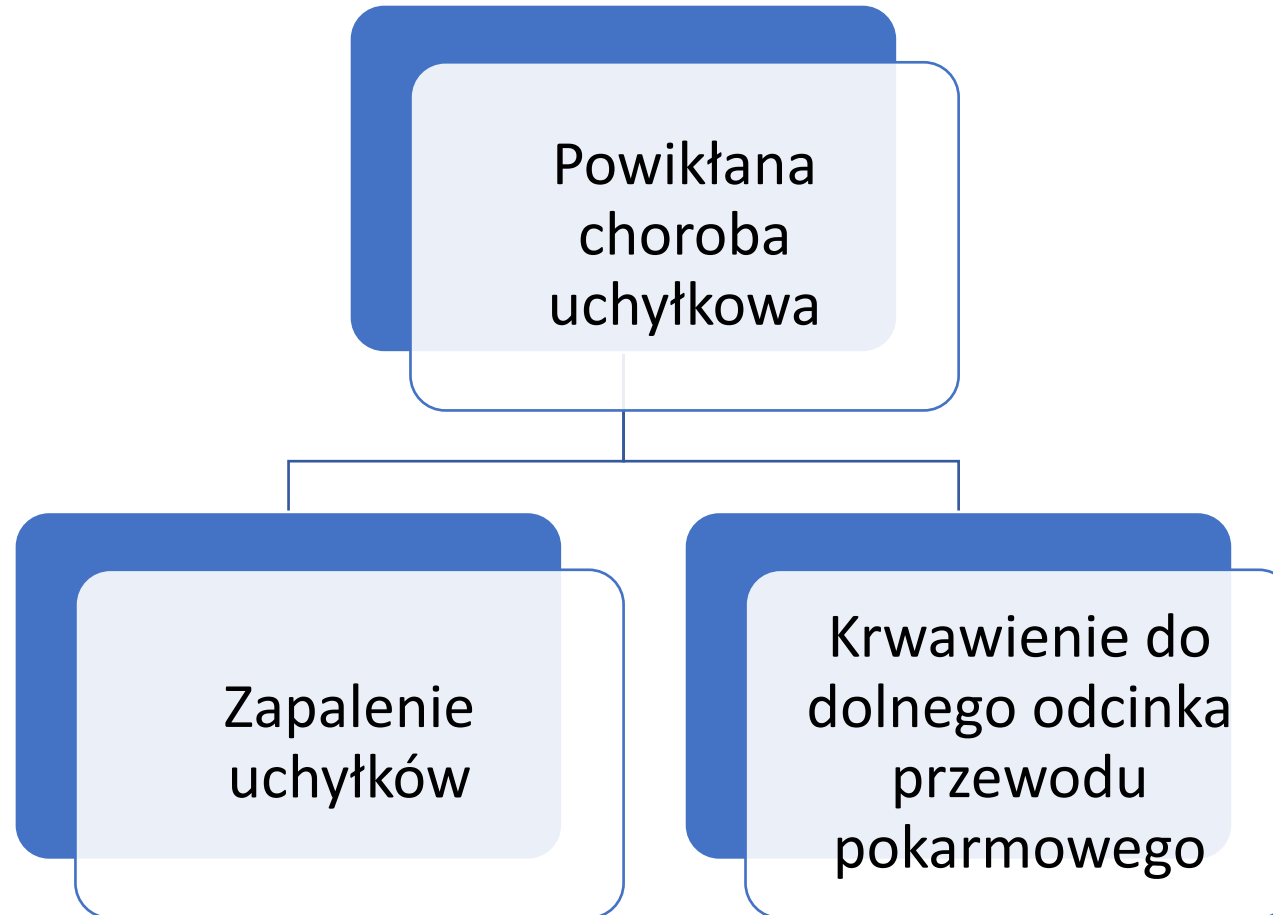
Choroba uchyłkowa okrężnicy - diagnostyka

- Badanie podmiotowe i przedmiotowe
- Badania laboratoryjne – wzrost parametrów zapalnych
- TK jamy brzusznej i miednicy z podaniem środka kontrastowego – **złoty standard diagnostyczny** (pogrubienie ściany okrężnicy, naciek zapalny w tkance tłuszczowej)
- Kolonoskopia – 6-8 tyg. po ustąpieniu stanu zapalnego
- Wlew doodbytniczy z barytem – 4-6 tyg. po ustąpieniu stanu zapalnego

Niepowikłana choroba uchyłkowa - leczenie

- Dieta z dużą zawartością błonnika i odpowiednią objętością wypijanych płynów (1,5-2 l)
- Zwiększenie aktywności fizycznej
- Środki zwiększające objętość stolca (np. metyloceluloza)
- Leki rozkurczowe (propantelina, mebeweryna)
- Leczenie przeciwbólowe –paracetamol (NLPZ i opioidy mogą zwiększać ryzyko perforacji jelita)

Powikłana choroba uchyłkowa - podział

Powikłania choroby uchyłkowej okrężnicy - zapalenie

- Zapalenie okołouchyłkowe
- Ropień okołookrężniczy
- Ropne zapalenie otrzewnej
- Kałowe zapalenie otrzewnej
- Guz zapalny
- Bakteryjne zapalenie i zakrzepica układu wrotnego

Zapalenie uchyłków

- Powikłania choroby uchyłkowej okrężnicy związane są z procesem zapalnym – najczęstsze powikłanie
- **Nudności, wymioty, podwyższone parametry zapalne, zmiana rytmu wypróżnień**
- Kał zalegający w uchyłku wywołuje miejscową reakcję zapalną ->szerszące się lokalnie wywołuje zapalenie tkanek w sąsiedztwie uchyłku->pojawia się **ból, bolesność uciskowa w lewym dole biodrowym** oraz **niewysoka gorączka**
- Dochodzi do mikroperforacji – w badaniu przedmiotowym: **guz, obrona mięśniowa, dodatni objaw Blumberga w lewym dole biodrowym**
- Postępujące zakażenie może doprowadzić do powstania martwicy i ropnia okołouchyłkowego
- Ropień może opróżnić się do jamy otrzewnej, powodując powstanie **perforacji przewodu pokarmowego**

Zapalenie uchyłków okrężnicy - leczenie

- Dieta ścisła
- Wlewy kroplowe
- Odpoczynek w łóżku
- Antybiotykoterapia szerokospektralna i.v. (amoksycylina z klawulanianem, klindamycyna, kotrimoksazol/ciprofloksacyna/gentamycyna+metronidazol)
- Leki przeciwbólowe
- HDCz w dawce profilaktycznej

Klasyfikacja Hincheya

- Służy do oceny powikłań septycznych choroby uchyłkowej

Stopień wg Hincheya	Postać
I	Ograniczony ropień okołookrężniczy
II	Odległy ropień (np. miednicy, podprzeponowy)
III	Ropne zapalenie otrzewnej
IV	Kałowe zapalenie otrzewnej

Podobjrzenie ropnia okołookrężniczego

- Brak skuteczności leczenia zapalenia uchyłków może wskazywać na obecność ropnia okołookrężniczego
- W przypadku braku poprawy po 48 h od włączenia leczenia zachowawczego należy wykonać TK j. brzusznej i miednicy z podaniem środka kontrastowego
- Leczenie chirurgiczne: odcinkowa resekcja jelita z drenażem ropnia i płukaniem otrzewnej

Powikłania choroby uchyłkowej okrężnicy – niedrożność mechaniczna

- Zwężenie okrężnicy w wyniku zwłóknienia
- Przyrośnięcie pętli jelita cienkiego

Powikłania choroby uchyłkowej okrężnicy - krwawienie

- Masywne krwawienie do dolnego odcinka przewodu pokarmowego
- Przewlekła utrata krwi
- Niedokrwistość

Powikłania choroby uchyłkowej okrężnicy – powstawanie przetok

- Okrężniczo-pęcherzowe
- Okrężniczo –pochwowe
- Skórne (rzadko spotykane)

Leczenie operacyjne choroby uchyłkowej

- Stosuje się w razie wystąpienia powikłań oraz w ostrych przypadkach niereagujących na antybiotykoterapię
- Ok. 1/3 chorych hospitalizowanych z powodu powikłanej ostrej choroby uchyłkowej wymaga leczenia operacyjnego

Powikłania choroby uchyłkowej okrężnicy – perforacja

- Śmiertelność: 10-20%; u osób w podeszłym wieku z kałowym zapaleniem otrzewnej – nawet 50%
- Pęknięcie ropnia przyokrężniczego->ropne zapalenie otrzewnej
- Perforacja jelita->kałowe zapalenie otrzewnej
- Chorzy w ciężkim stanie ogólnym, odwodnieni, z objawami wstrząsu septycznego, z nasilonymi dolegliwościami bólowymi, bolesnością uciskową i wzdęciem brzucha
- Leczenie: operacja Hartmanna

Operacja Hartmanna

- Wycięcie esicy z wytworzeniem czasowej kolostomii końcowej z proksymalnego końca jelita grubego, z czasowym zamknięciem kikuta odbytnicy
- Odtworzenie ciągłości przewodu pokarmowego po 3 miesiącach (przeprowadzane u ok. 30% chorych)

Leczenie operacyjne powikłanej choroby uchyłkowej okrężnicy - perforacja

- Laparoskopowe płukanie i drenaż jamy otrzewnej
- Resekcja zmienionego chorobowo odcinka jelita grubego z płukaniem jamy otrzewnej, z pierwotnym odtworzeniem ciągłości przewodu pokarmowego

Powikłania choroby uchyłkowej okrężnicy – powstawanie przetok

- Przetoka pęcherzowo-okrężnicza częściej występuje u mężczyzn (u kobiet – obecność macicy między pęcherzem a esicą)
- Objawy: dolegliwości dyzuryczne i pneumaturia (oddawanie mętnego moczu z obecnością gazu)
- Diagnostyka: wlew doodbytniczy z barytem, cystoskopia, TK jamy brzusznej i miednicy z podaniem środka kontrastowego
- Leczenie: sigmoidektomia z jednoczesną rekonstrukcją pęcherza moczowego

Powikłania choroby uchyłkowej okrężnicy – krwawienie

- Najczęstsza przyczyna krwawienia do dolnego odcinka przewodu pokarmowego
- Źródłem krwawienia są tętniczki przebiegające w sąsiedztwie szczytu każdego uchyłku
- Diagnostyka różnicowa: angiodysplazja, krwawienie z hemoroidów, polipowatych guzów j. grubego, piorunująca postać zapalenia jelit
- Diagnostyka: angio-TK, kolonoskopia, angiografia
- Leczenie: endoskopowe tamowanie krwawienia, embolizacja
- Nieustające, masywne krwawienie o nieustalonej lokalizacji: kolonoskopia śródoperacyjna, kolektomia z wytworzeniem zespolenia jelitowo-odbytniczego

Bibliografia

- O. James Garden, Andrew W. Bradbury, John L.R. Forsythe, Rowan W. Parks Davidson Chirurgia. Podręcznik dla studentów, wyd. Edra Urban&Partner